

Nr 156.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse för änkefru Elsa Silfverstolpe från skyldigheten att betala viss husröteersättning; given Stockholms slott den 26 februari 1932.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

B. v. Stockenström.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 26 februari 1932.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Departementschefen, statsrådet von Stockenström, anför:

I proposition (nr 11, punkt 14) till 1931 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till försäljning av huvudgården till kronoegendomen 1 mantal Åsby nr 1 i Rytterne socken av Västmanlands län om 50.188 hektar med ett saluvärde av 34,640 kronor och med hembuds rätt enligt 9 § första stycket i förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m. för änkefru Elsa Silfverstolpe samt under villkor,

Bihang till riksdagens protokoll 1932. 1 saml. 126 häft. (Nr 156.)

bland annat, att lotten överlättes i befintlig skick. Riksdagen biföll propositionen (skr. nr 57/1931).

Sedan länsstyrelsen i Västmanlands län enligt köpekontrakt den 28 maj 1931 till änkefru Silfverstolpe, som arrenderade egendomen, försålt förenämnda del av denna, hölls den 13 augusti 1931 på domänstyrelsens föranstaltande laga avträdes syn å egendomen. Arrendatorn var nämligen enligt kontrakt med domänstyrelsen skyldig att väl hävda egendomen och städe hålla kronan tillhöriga byggnader och anläggningar i fullgott skick. Bristerna uppskattades till ett belopp av 870 kronor 42 öre.

Med skrivelse den 30 januari 1932 har domänstyrelsen överlämnat en av änkefru Elsa Silfverstolpe gjord framställning att bli befriad från utgivande av ersättning för de påsynade bristerna. Vid domänstyrelsens skrivelse äro fogade yttranden i ärendet av länsstyrelsen i Västmanlands län och vederbörande domänintendent.

Såsom grund för sin hemställan har *änkefru Silfverstolpe* anfört bland annat följande.

Hon hade vid köpekontraktets upprättande godtagit det saluvärde, som i vederbörlig ordning blivit av kronan åsatt egendomen. Vid det förhållandet att i köpekontraktet insatts det villkoret, att egendomen skulle mottagas i befintligt skick, hade hon ansett sig icke skyldig att ytterligare utöver köpeskillingen vidkännas någon kostnad, utan hade uppfattat köpevillkoren så, att varje anspråk å någondera sidan på grund av det förutvarande arrendekontraktet skulle anses vara utjämnat. Vid den syn, som sedermera hölls och om vars förrättande hon icke före köpets tillkomst erhållit någon underrättelse, hade hon genom sitt vid synen anlitate ombud bestritt befogenheten av syneförrättningen och i varje fall skyldighet för henne att utgiva ersättning för någon vid synen fastställd husröta eller ersättning för hägnader och hävd, i den mån brister därutinnan kunde förefinnas. Ehuru det icke syntes framgå av det vid synen hållna protokollet, hävdade änkefru Silfverstolpe alltså då och vidhölle fortfarande, att hon i fullt god tro antagit, att varje anspråk på grund av tidigare arrendeförhållanden vore förfallet, och att hon, därest motsatsen varit klar för henne, icke skulle gått med på att förvärva fastigheten till det åsatta saluvärdet, i all synnerhet som arrendetiden ännu icke varit på långt när tilländalupen, och hon sålunda haft tillfälle att med hjälp av egendomens avkastning bota eventuellt befintliga bristfärligheter före arrendetidens utgång.

Domänintendenten har förklarat, att han vid uppskattningsförrättningen ej tänkt sig laga syns verkställande påfordrad eller nödvändig. Enligt domänintendentens övertygelse hade änkefru Silfverstolpe varit fullt förvissad om att de med egendomens inköp förenade utgifterna skulle inkränka sig till gäldande av endast köpeskillingen.

Länsstyrelsen har anfört, att det syntes vara med rättvisa och billighet överensstämmande, att den gjorda framställningen bifölles.

Domänstyrelsen har anfört bland annat följande.

Styrelsen ville framhålla, att kronans rätt till ersättning för å egendomen förekommande brister vore ostridig. Emellertid vore det förklarligt, om en i juridiska ting oerfaren arrendator icke alltid kunde göra

klart för sig innehållet i samtliga detaljer i köpeavtalet. En sådan omständighet finge dock icke i och för sig utgöra anledning till jämkning i ett redan slutet avtal. När emellertid såsom i detta fall domänintendenten, som varit arrendatorns rådgivare vid underhandlingarna, förklarar, att enligt hans beräkningar utöver köpeskillingen någon särskild ersättning för bristerna icke skulle utgå samt arrendatorn under angivna förutsättning gått in för köpet, ansåge styrelsen skäligheten bjuda, att husrötebeloppet från kronans sida icke utkrävdes. Därtill komme, att den för lotten erhållna köpeskillingen 34,640 kronor, som med 845 kronor överstege den av uppskattningsnämnden vid hembud till arrendatorn beräknade, måste anses fullt nöjaktig, detta icke minst i betraktande av att vid utbud i den fria marknaden av fastigheter under de senare åren erbjudna köpeskillingar i det stora flertalet fall icke obetydligt understigit respektive saluvärden. För ett beslut i ämnet torde riksdagens medverkan vara erforderlig.

Statskontoret har den 9 februari 1932 avgivit infordrat utlåtande i ärendet samt därvid anfört följande.

På av domänstyrelsen anförda skäl funne sig statskontoret böra tillstyrka, att sökanden befriades från att utgiva den fastställda husröteersättningen. Då det nu gällde eftergift å en i laga ordning fastställd fordran, torde det — ehuru fråga vore om ett jämförelsevis obetydligt belopp — vara nödvändigt att inhämta riksdagens medgivande till den ifrågasatta befrielsen.

Med hänsyn till vad domänintendenten upplyst finner jag, lika med *Departements-*
chefen. samtliga de myndigheter, som yttrat sig i ärendet, det vara skäligt, att änkefru Silfverstolpe befrias från utgivande av den fastställda husröteersättningen. Jag får alltså hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att änkefru Elsa Silfverstolpe må befrias från henne åliggande skyldighet att gälda kronoegendomen 1 mantal Åsby nr 1 i Rytterne socken av Västmanlands län vid avträdesyn den 13 augusti 1931 påsynat husrötebelopp, 870 kronor 42 öre.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avläsas till riksdagen.

Ur protokollet:

Allan Tigerschiöld.